

PETO SREČANJE PARTNERJEV PROJEKTA EX-IN

BIRMINGHAM, ANGLIJA,

30. 1. – 2. 2. 2007

Na petem srečanju, ki je tokrat potekalo v Birminghamu, drugem največjem mestu v Veliki Britaniji, smo partnerji v projektu »Experience Involvement« (EX-IN) pregledali potek dosedanjega projekta, začrtali smernice njegovega zaključka ter izvedli konferenco na temo: »Broadening our Horizons: Experience and Innovation from Europe«

Projekt EX-IN je evropski projekt, ki ga finančno podpira program Leonardo Da Vinci in se izvaja v desetih organizacijah po Evropi. Partnerji projekta so Nemčija (Initiative zur sozialen Rehabilitation, Universitätsklinik Eppendorf), Nizozemska (Institut voor Gebruikersparticipatie en Beleid, Universiteit Maastricht), Norveška (Baerum Kommune, Avdeling for tjenesteutvikling, Hogskolen i Oslo, Avdeling for sykepleierutdanning, Tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid), Švedska (Psychiatry South Stockholm Health Care Provision), Velika Britanija (Change, University of Central England in Birmingham) in Slovenija (Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani).

Projekt se je začel oktobra 2005 in se bo sklenil septembra 2007. Sestavljen je iz treh delov, in sicer pregleda obstoječe literature in raziskav na področju vključevanja ljudi z izkušnjami, priprave modula in izvedbe in testiranja modula, ki ga sami pripravimo, lahko pa testiramo tudi module, ki so jih pripravile druge partnerske organizacije.

Pripravljeni izobraževalni moduli so namenjeni za izobraževanje ljudi s težavami v duševnem zdravju, da postanejo aktivni v izobraževalnem procesu. To pomeni, da se udeleženci izobraževanja, ki izrazijo interes, poučijo za nadaljnje usposabljanje in podajanje vsebin modula. Fakulteta za socialno delo je odgovorna za pripravo modula »Krepitev moči v teoriji in praksi«. Ostali moduli v okviru projekta so: »Slišanje glasov« (Nizozemska), »Izkušnje in udeležba« (Nizozemska), »Trialog med ljudmi z izkušnjo, skrbniki in strokovnjaki« (Nemčija), »Okrevanje« (Norveška in Švedska), »Vrstniško zagovorništvo« (Norveška), »Ocenitev potreb« (UK), »Vrstniška podpora« (Nemčija) in »Poučevanje« (Nemčija).

Ker je projekt v sklepni fazi, je bila glavna tema srečanja predstavitev vsebin in evalvacija poskusnega testiranja modulov. Vse organizacije so preskusile svoje module in imele podobne izkušnje pri izvedbi (veliko zanimanje, teme so primerne, premalo časa, pozitivna izkušnja, da so ljudje s težavami v duševnem zdravju slišani, pomemben je prostor, kjer se izvaja izobraževanje, ipd.).

Na slovenski fakulteti za socialno delo je od 12. 12. 2006 do 8. 1. 2007 potekalo testiranje modula »Krepitev moči v teoriji in praksi«, ki je bil namenjen ožji skupini slušateljev. Sprva smo predvideli, da bo slušatelj pet (zlasti ker smo želeli aktivno sodelovanje udeležencev), vendar se je izobraževanja udeležilo osem ljudi. Do konca je vztrajalo šest kandidatov. Namen pilotskega poskusa izvajanja izobraževanja je v fokusni skupini preveriti pripravljene vsebine, da bi nadgradili izobraževanje in mu dodali nove vsebine, pri čemer so glavni konzultanti udeleženci seminarja. Izkušnje iz pilotskega izobraževanja so

pokazale, da so vsebine dobro pripravljene, da pa je treba popraviti časovni termin izvajanja. Pri pripravi modula smo namreč časovno napačno ovrednotili potek dogodkov (za vaje in diskusije smo predvideli premalo časa). Poleg terminskih sprememb je treba nadgraditi tudi zadnji sklop izobraževanja, uporabniško raziskovanje. Udeleženci projekta so namreč pokazali veliko zanimanje za raziskovanje in so pripravljene kot raziskovalci sodelovati pri ocenjevanju skupnostnih služb. Uporabniško raziskovanje je novo področje, ki šele dobiva prostor v socialnem delu in za katerega še ni na voljo veliko literature. A če želimo koncept krepitve moči prenesti v prakso, je uporabniško raziskovanje nujen pogoj za zagotovitev popolne udeležbe uporabnikov tako pri načrtovanju kot ocenjevanju služb, ki so jim namenjene.

Predstavitvam posameznih modulov je sledil pregled dobljenih evalvacij. Udeleženci srečanja smo si bili enotni, da so pripravljena evalvacijska vprašanja zamudna in da ne dajo potrebnih podatkov, kako so se udeleženci na srečanju počutili in kaj je treba spremeniti za izboljšanje modulov. Strinjali smo se, da je treba evalvacijo izvesti za potrebe naročnika in da vsaka organizacija zase izvede evalvacijo, ki bo ponudila odgovore na to, kaj je treba spremeniti.

Ker je projekt v sklepni fazi, smo v skupini predvideli način diseminacije rezultatov. Za potrebe projekta pripravljamo film o projektu (ki je nastajal tudi v času našega srečanja). Poleg filma bomo izdali knjiga o projektu, ki bo vsebovala podrobnejše predstavitve glavnih tem projekta (krepitev moči, »trialog«, okrevanje ipd). Poleg knjige in filma bodo na voljo tudi priročniki za izvajanje posameznega modula.

Srečanje je bilo osredotočeno tudi na pripravo konference, ki je potekala zadnji dan na UCE. Konferenca je bila namenjena vsem, tako tistim, ki delajo na področju duševnega zdravja, kot ljudem z izkušnjami in njihovim svojcem. Polno dvorano navzočih je navdušil glavni govornik Benedetto Saraceno (direktor

oddelka za duševno zdravje, WHO, Ženeva), ki je jasno povedal, da brez sodelovanja ljudi z izkušnjami spremembe ne bodo mogoče in bodo podatki o razvoju duševnega zdravja temeljili na mitih, ki jih o ljudeh s težavami v duševnem ima širša javnost. Poudaril je, da spremembe ne bodo mogoče tako dolgo, dokler bo prevladoval psihiatrični diskurz in biomedicinski model zdravljenja, dokler bo farmacija podpirala psihiatre pri njihovem delovanju in dokler politiki ne bodo prepoznali, da je zaprtje institucij in odprtje novih skupnostnih služb finančno fiktivno. Vsekakor pa je potrebno, da ljudje, ki imajo sami izkušnje, povedo, kaj potrebujejo, in da so vključeni v načrtovanje služb, ki so jim namenjene.

Na konferenci je vodja projekta Jörg Utchakowski iz Nemčije podrobneje predstavil namen in cilje projekta EX-IN. Predstavitvi je sledila predstavitev koncepta »trialoga«, ki sta ga predstavila Thomas Bock (avtor številnih člankov na to temo in brošur, med njimi je bolj poznana brošura *It Is Normal to Be Different*) in Anja Rieth (oba iz Nemčije). Ideja »trialoga« je v partnerskem sodelovanju in odprtem dialogu med ljudmi z izkušnjami, njihovimi družinami in strokovnjaki.

Sledile so predstavitve ljudi z izkušnjami. Predstavitve Harrie von Haastera iz Nizozemske, ki vodi raziskovalni inštitut in je aktivist uporabniškega gibanja, je temeljila na pomenu prepoznavanja in vrednotenju izkušenj in njihovem vključevanju v vsakdanjo prakso.

Leila Gantzel (Švedska) je predstavila svojo knjigo *Network Contract: A Tool of Safe Recovery*, ki je izšla v angleškem jeziku. Na podlagi svoje izkušnje je opisala, kako pomembna je osebna mreža pri okrevanju posameznika, ki ima težave v duševnem zdravju, in na kakšen način si je sama pomagala. Brošura je na voljo tudi na fakulteti za socialno delo.

V popoldanskem času so bile štiri delavnice – kako začeti seminar »trialoga«, okrevanje, izkušnje uporabnikov, krepitev moči vseh, kako uporabniki in strokovnjaki krepijo moč skozi partnerski odnos. Koncept krepitve moči je namreč dobro poznan in opredeljen, kar

manjka, pa je uporabniški pogled nanjo. Delavnice so bile izredno dinamične in so privabile udeležence k razmisleku, kako lahko prenese-mo koncept moči v prakso našega dela.

Projekt EX-IN je osredotočen na ljudi z izkušnjami v duševnem zdravju, vendar je mogoča aplikacija pridobljenih izkušenj in modulov tudi na ostala področja socialnega dela.

Petra Videmšek